

Република Србија

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА И ПРИВРЕДЕ

Сектор за инфраструктуру квалитета

**ВОДИЧ ЗА ПРИМЕНУ
ПРАВИЛНИКА О ЛИЧНОЈ ЗАШТИТНОЈ ОПРЕМИ**

(„Службени гласник РС”, број 100/11)

Београд, децембар 2012.

Садржај

1.	Увод	
2.	Делокруг Правилника	
	2.1.	Производи обухваћени Правилником
	2.2.	Производи који нису обухваћени Правилником
	2.3.	Кориснички прописи у области безбедности и здравља на раду који се односе на личну заштитну опрему
3.	Категорије личне заштитне опреме	
	3.1.	Категоризација личне заштитне опреме
	3.2.	Упутство за категоризацију личне заштитне опреме
4.	Битни захтеви за здравље и безбедност	
5.	Позивање на српске стандарде којима се преузимају ЕУ хармонизовани стандарди	
6.	Претпоставка усаглашености	
7.	Техничка документација и процена ризика	
8.	Оцењивање усаглашености	
	8.1.	Оцењивање усаглашености које спроводи произвођач личне заштитне опреме
	8.2.	Оцењивање усаглашености које спроводи именовано тело за оцењивање усаглашености
	8.3.	Именовано тело за оцењивање усаглашености
9.	Означавање усаглашености и документација која прати личну заштитну опрему	
	9.1.	Декларација о усаглашености
	9.2.	Сертификати и одлуке именованог тела за оцењивање усаглашености
	9.3.	Упутства
	9.4.	Означавање личне заштитне опреме
10.	Заштитна клаузула	
11.	Тржишни надзор	
12.	Прелазни период (за примену старих прописа)	
13.	Закључак - обавезе привредних субјеката прописане правилником	

1. Увод (правни основ, структура и линк ка ЕУ регулативи)

Правни основ за доношење Правилника о личној заштитној опреми („Службени гласник РС”, број 100/11 – у даљем тексту „**Правилник**“) садржан је у члану 6. став 1. Закона о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености („Службени гласник РС”, број 36/09 – у даљем тексту „**Закон**“), којим је прописано да технички пропис припрема и доноси министарство у оквиру свог делокруга. Овај правилник је донео министар економије и регионалног развоја, као надлежни министар за област техничких захтева за индустријске производе. Правилник је објављен 29. децембра 2011. године, ступио је на снагу 6. јануара 2012. године, а примењује се од 1. јула 2013. године.

Правилник је усклађен са свим начелима и битним захтевима из **Директиве 89/686 ЕЕЗ Европског Савета од 21. децембра 1989. године о приближавању закона држава чланица који се односе на личну заштитну опрему**, као и њеним изменама из Директиве 93/68/ЕЕЗ од 22. јула 1993 године, Директиве 93/95/ЕЕЗ од 29. октобра 1993. године и Директиве 96/58/ЕЕЗ од 3. септембра 1996. године, што је у складу са преузетим обавезама Републике Србије из Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП), као и из Националног програма интеграције Републике Србије у Европску унију (НПИ). Приликом израде овог правилника, осим наведене директиве ЕУ, узета су у обзир и решења из референтних прописа ЕУ у области техничког законодавства, а нарочито из Одлуке 768/2008 Европског парламента и Савета о заједничком оквиру за трговање производима.

Корисне информације о важећој ЕУ регулативи у области личне заштитне опреме, укључујући и текст Директиве 89/686 ЕЕЗ Европског Савета од 21. децембра 1989. године о личној заштитној опреми, могу се наћи на следећој интернет страници: **<http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/mechanical/personal-protective-equipment>**

Ово упутство не представља званично тумачење Правилника, већ треба да послужи свим заинтересованим странама, са циљем да олакша примену Правилника. Наиме, заинтересованим странама се сматрају првенствено произвођачи, дистрибутери и корисници ЛЗО (посебну важност Правилник има за послодавце који имају обавезу да својим запосленима обезбеде коришћење ЛЗО у оквиру мера заштите безбедности и здравља на раду), као и именована тела за оцењивање усаглашености (у даљем тексту: **Именована тела**).

У складу са Директивом 89/686 ЕЕЗ и Законом, Правилник прописује битно нова решења у области личне заштитне опреме (у даљем тексту: **ЛЗО**), врсту субјеката који спроводе оцењивање усаглашености, категоризацију ЛЗО, врсту исправа о усаглашености, као и начин доказивања усаглашености који се огледа у добровољној примени српских стандарда којима се преузимају хармонизовани (европски) стандарди из ове области. Овај концепт се значајно разликује од концепта у старим правилницима и наредбама из области личне заштитне опреме која садрже често застарела и неконзистентна техничко-технолошка решења и правила која понекад представљају непотребна ограничења и оптерећења за произвођача и друге испоручиоце ЛЗО.

Структура Правилника. У првом одељку, у уводним одредбама најпре се прописује предмет, област примене тј. производи на које се примењује Правилник и производи на које се не примењује Правилник, те дефиниције кључних израза у Правилнику. Други одељак садржи одредбе којима се прописује стављање на тржиште ЛЗО, битни захтеви за заштиту здравља и безбедности који се односе на ЛЗО, те слободан промет ових производа. Трећи одељак садржи одредбе о категоризацији ЛЗО, условима за стављање на тржиште различитих категорија ЛЗО, као и одредбе о разврставању ЛЗО у одговарајуће категорије. Четврти одељак прописује поступке оцењивања усаглашености ЛЗО и прописује које услове мора да испуњава тело за оцењивање усаглашености ЛЗО које учествује у овим поступцима. Пети одељак се односи на претпоставку усаглашености, односно српске стандарде којима се преузимају хармонизовани (европски) стандарди у овој области. Шести одељак садржи одредбе о техничкој документацији ЛЗО и декларацији о усаглашености ЛЗО, а седми одељак садржи одредбе о означавању усаглашености. Осми одељак садржи заштитну клаузулу. Девети одељак садржи прелазне и завршне одредбе које се односе на измену терминологије у вези са приступањем Србије ЕУ и потписивањем АСАА споразума, одредбе о престанку важења старих прописа у овој области и њиховој примени у прелазном периоду, као и одредбе о ступању ступање на снагу и почетку примене Правилника.

Прилог 1 садржи одредбе о битним захтевима за заштиту здравља и безбедности ЛЗО. Прилог 2 прописује садржину техничке документације ЛЗО, Прилог 3 садржај Декларације о усаглашености ЛЗО а Прилог 4 изглед и садржину Српског знака усаглашености и СЕ знака. У Прилогу 5 је ЛЗО разврстана у категорије, а Прилог 6 садржи захтеве које мора да испуни тело за оцењивање усаглашености да би било именовано за оцењивање усаглашености.

Структура Правилника

2. Делокруг Правилника

2.1. Производи обухваћени Правилником

Правилник се примењује на ЛЗО која је намењена за употребу у кућним, спортским и активностима у току одмора, као и за професионалну употребу.

Правилник дефинише ЛЗО као сваку опрему (средство, уређај, прибор, помоћно средство и сл.) коју носи или држи корисник ради сопствене заштите од једне или више опасности по његово здравље и безбедност, као и:

(1) опрему израђену од више уређаја, прибора, средстава или других компоненти које је произвођач саставио, односно повезао у једну функционалну целину ради заштите корисника те опреме од једног или више потенцијално истовремених ризика (нпр. кацига са визиром);

(2) заштитно средство, прибор или уређај који је фиксно или одвојиво спојен, односно повезан са неком другом личном опремом, која није опрема за заштиту, а коју корисник носи или држи током обављања одређених активности при раду (нпр. штитници за колена који су део панталона које се користе за рад у клечећем положају);

(3) заменљиве компоненте ЛЗО које су од битног значаја за њено исправно и правилно функционисање и које се користе искључиво за такву опрему (нпр. филтери за респираторне уређаје и стакла за штитнике за очи).

Сваки систем који се ставља на тржиште заједно са ЛЗО, са циљем да се повеже са другим спољним додатним уређајем, сматра се саставним делом те ЛЗО, чак и ако тај систем није намењен да га корисник носи или трајно држи током целог периода изложености ризику (нпр. ваздушна цев која повезује респираторну опрему са компресором).

ЛЗО се „носи“ (у смислу у ком се носи одећа, наочаре, или штитници за уши – велики број ЛЗО је врста одеће, обуће, рукавица и сл.) или „држи“ у руци (нпр. маске за заштиту очију/лица током варења);

Заштита коју пружа ЛЗО зависи од радње коју изводи особа изложена опасности. Преносна опрема која се не носи нити држи при употреби не сматра се ЛЗО у смислу овог правилника (нпр. изолациони подметачи које користе електричари или заштитни заклони постављени у погонима се не сматрају ЛЗО).

ЛЗО носи или држи „појединац“. На основу овога разликујемо личну опрему од колективне заштитне опреме. Даље, ЛЗО не укључује само опрему коју користе запослени, већ се шири и на области које нису у вези са радним местом, као што су спортске активности и активности за време одмора. ЛЗО су и наочаре за сунце, бицикличке или моторне кациге, баштенске рукавице, костобрани за фудбалере, каишеви за планинарење.

ЛЗО се користи „за заштиту“ појединца. ЛЗО формира штит између дела тела појединца и опасности од било ког ризика: нпр. кожни штит за грубе површине које могу огулити кожу на рукама, филтрирано стакло за заштиту од зрачења које може да повреди очи, оловни штит за X-зраке који могу оштетити органе, итд. Улога ЛЗО као заштите наглашена је пиктограмима у складу са стандардима за ЛЗО који

симболизују заштиту од различитих ризика. Символи из стандарда показују ризике за одређену ЛЗО.

Опрема која упозорава на ризик, али која нема заштитну функцију, као што су самостални алармни уређаји, нпр. детектори гаса или детектори кисеоника, не сматра се ЛЗО. Међутим, ако су ови уређаји интегрисани у ЛЗО онда се морају сматрати као саставни део ЛЗО.

ЛЗО штити од „једне или више опасности“. Ризик представља спој два елемента: опасности, а то је појава која може проузоквати штету, и вероватноће излагања особе тој опасности. С обзиром да се ЛЗО пројектује да штити од опасности, њена улога је да спречи настајање штете за изложеног корисника. Дакле, када постоји више ризика истовремено, ЛЗО мора да заштити од свих ризика.

Разликујемо ЛЗО од опреме која се користи након што до штете већ дође (која није ЛЗО), нпр. спасилачка опрема или опрема прве помоћи, коју користе трећа лица. Опрема коју користи спасилац није ЛЗО у смислу овог правилника, сем ако се користи за заштиту самог спасиоца, нпр. респираторни заштитни уређаји које користе ватрогасци када извлаче људе из зграда пуних дима.

Опасности су оне које могу довести до повређивања корисника опреме. Опрема која се користи за заштиту других људи, а не њеног носиоца, као што су маске за заштиту болничких пацијената, не спада у ЛЗО. Ипак, сва опрема коју носи особље здравствене установе како би заштитили саме себе спада у ЛЗО. Слично, опрема која штити робу, као што су рукавице за заштиту намирница или електронских компоненти не убрајају се у ЛЗО.

2.2. Производи који нису обухваћени Правилником

Овај правилник се **не примењује на:**

- 1) ЛЗО која је пројектована и израђена специјално за оружане снаге или за одржавање јавног реда и мира, као што су шлемови, штитови и сл.;
- 2) ЛЗО за самоодбрану (распршивачи са аеросолима, лично оружје за застрашивање и сл.);
- 3) ЛЗО пројектовану и израђену за приватну употребу која се користи за заштиту од:
  - (1) неповољних атмосферских утицаја (капе, сезонска одећа, обућа и сл.);
  - (2) влаге и воде (рукавице за прање посуђа и сл.);
  - (3) топлоте (рукавице и сл.).
- 4) ЛЗО намењену за заштиту или спасавање на пловилима или ваздухопловима, која се не носи трајно, већ се употребљава по потреби;
- 5) кациге и визире који су намењени корисницима моторних возила са два или три точка.

Ако су ризици који се односе на употребу, односно својства ЛЗО на коју се примењује Правилник, потпуно или делимично утврђени посебним прописима, на такве ризике се примењују ти посебни прописи (нпр. уколико се користи као трајна опрема на пловилу, на следећу опрему се не примењује Правилник: -појасеви за спасавање; -ронилачка одела; - комбинације ронилачких одела са појасевима за спасавање; -дисајни апарати за ватрогасце. Ова опрема је обухваћена прописима који се односе на пловила).

Техничким прописима је понекад обухваћен широк спектар производа, феномена и/или опасности. Природа одређених производа је таква да је неопходно недвосмислено одредити намену, односно предвиђену употребу производа.

Произвођач ЛЗО мора правилно да одреди намену производа који ставља на тржиште. Као пример се могу узети прописи који се односе на играчке: опрема пројектована за децу како би их заштитила од једног или више ризика обухваћена је ЛЗО Правилником, нпр. бицикличке или скијашке кациге, наочаре за скијање итд. Међутим, имитације ЛЗО (као што су имитације ватрогасних шлемова, имитације заштитне одеће за докторе) обухваћене су прописима о играчкама. Уколико постоји сумња по питању реалне предвиђене употребе играчака, такве производе треба да прати упозорење са знаком да су то играчке а не ЛЗО. Уколико се реално може претпоставити да имитација ЛЗО штити од опасности, произвођач мора да буде опрезан. У оваквим случајевима произвођач ће се и даље сматрати одговорним, чак и при постојању упозорења.

2.3 Кориснички прописи у области безбедности и здравља на раду који се односе на ЛЗО

У случајевима када је ЛЗО намењена за употребу на радном месту, поред Правилника, непосредно се примењују и прописи у области безбедности и здравља на раду којима се осигурава безбедност и здравље запослених. У том смислу, важно је нагласити неопходност примене Правилника о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу средстава и опреме за личну заштиту на рад („Службени гласник РС”, број 92/08). Овим правилником прописују се минимални захтеви које је послодавац дужан да испуни у обезбеђивању примене превентивних мера при коришћењу ЛЗО на раду.

3. Категорије ЛЗО

3.1. Категоризација ЛЗО

С обзиром на разноврсност и велики број производа који су обухваћени дефиницијом личне заштитне опреме, Правилник прописује категоризацију и разврставање личне заштитне опреме у категорије.

Категоризација и разврставање личне заштитне опреме се предвиђају преваходно због различитих облика ризика, односно различитог степена ризика, који су присутни приликом коришћења разних врста опреме.

Прописано је да се категоризацијом лична заштитна опрема дели на следеће категорије: **категирија I (једноставна), категирија II (обична) и категирија III (захтевна).**

Резултат овакве категоризације је дефинисање конкретних поступака за оцењивање усаглашености који се морају спровести пре стављања на тржиште и/или употребу појединих категорија ЛЗО, а циљ ових поступака је обезбеђивање оптималног нивоа заштите здравља и безбедности корисника.

Категорија I обухвата ЛЗО за коју произвођач или његов заступник предвиђа да корисник те опреме може сам да процени степен заштите од минималних ризика и ако дејства тих ризика, под условом да она наступају постепено, корисник може безбедно и правовремено да утврди. Ова категорија је намењена за заштиту корисника од:

- (1) површинског механичког деловања (баштенске рукавице, оков, и сл.);
- (2) блажих средстава за чишћење (рукавице које штите од разблажених раствора детерџената и сл.);
- (3) ризика од руковања врелим предметима или деловима предмета који не излажу корисника температури вишој од +50°C или опасним утицајима (рукавице, кецеље за професионалну употребу и сл.);
- (4) атмосферских утицаја који нису изузетне ни екстремне природе (капе, сезонска одећа, обућа и сл.);
- (5) слабијих механичких удара и вибрација који не утичу на виталне делове тела и чија дејства не могу да проузрокују трајна оштећења (лаке кациге, рукавице, лака обућа и сл.);
- (6) сунчеве светлости (наочаре за сунце).

Категорија II обухвата ЛЗО која није ЛЗО категорије I нити ЛЗО категорије III. На пример, сва ЛЗО пројектована и израђена за спречавање утапања се сматра категоријом II ЛЗО. Сва опрема за заштиту слуха се такође сматра категоријом II ЛЗО. Детаљно разврставање појединих врста личне заштитне опреме у одговарајуће категорије дато је у Прилогу 5 Правилника, укључујући и ЛЗО која спада у категорију II.

Важно је нагласити да листа ЛЗО која спада у категорију II ЛЗО и која је дата у Прилогу 5 није исцрпљујућа.

То значи, у складу са дефиницијом категорије II ЛЗО, да свака ЛЗО која не спада у дефиницију категорије I ЛЗО нити у дефиницију категорије III ЛЗО, спада у категорију II ЛЗО, чак иако није наведена у Прилогу 5 Правилника.

Категорија III обухвата ЛЗО која је намењена заштити од смртних опасности, као и опасности које могу озбиљно и трајно да оштете здравље и чија тренутна дејства која предвиђа произвођач или његов заступник, корисник те опреме не може правовремено да утврди. Ова категорија обухвата искључиво следећу ЛЗО:

- (1) филтрирајуће апарате за заштиту органа за дисање од чврстих и течних аеросола или надражујућих, опасних, отровних или радиотоксичних гасова;
- (2) изолационе апарате за заштиту органа за дисање од спољне атмосфере укључујући и апарате за роњење;
- (3) опрему која обезбеђује делимичну заштиту од хемијских напада или од јонизујућег зрачења;
- (4) опрему за хитне интервенције која се користи у средини са високом температуром чији се ефекат може упоредити са ефектом температуре ваздуха од +100°C или вишом и где је могуће присуство инфрацрвеног зрачења, пламена или прскање велике количине растопљеног материјала;
- (5) опрему за хитне интервенције за коришћење у средини са ниском температуром чији се ефекти могу упоредити са ефектом температуре ваздуха од -50°C или мањом;

(6) опрему за заштиту од пада са висине;

(7) опрему за заштиту од ризика проузрокованих електричном струјом и опасних напона или која се користи као изолација у раду са високим напоном.

На пример, ЛЗО која штити од падова са висине је категорија III, ако је пројектована да омогући рад на висини, као и да заштити корисника у случају пада. Пример је опрема која се користи од стране радника за поправке на стубовима. ЛЗО која се користи при пењању на стенама је још један пример.

Даље, за ЛЗО која пружа само ограничену заштиту од хемијског напада или од јонизујућих зрачења, треба да се разуме да је у питању заштита ограничена у времену. То значи да овај тип ЛЗО која смањује потенцијални ризик од директног контакта са кожом може да се користи само за одређени временски период као што је предвиђено од стране произвођача и прописано у упутству за употребу.

За ЛЗО која се користи за заштиту од електричних ризика и опасних напона, обично се подразумева да се напони мањи од 50 V AC или 75 V DC обично не сматрају опасним.

3.2. Упутство за категоризацију ЛЗО

КАТЕГОРИЗАЦИЈА ПРЕМА ВРСТИ ЛЗО

Врста ЛЗО		Категорија	Основ
1.	ОПРЕМА ЗА ЗАШТИТУ СЛУХА		
1.1	Сва опрема за заштиту слуха (која се ставља у уши или носи преко њих)	II	3.2.
Осим:			
1.2	Чепови за уши намењени пливачима ради спречавања продирања воде у уши	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
2.	ОПРЕМА ЗА ЗАШТИТУ ОЧИЈУ		
2.1	Сва опрема за заштиту очију и филтери	II	3.2.
Осим:			
2.2	Опрема за заштиту очију и филтери, пројектована и израђена за употребу у окружењу с високом температуром чији су учинци упоредиви с онима при температури ваздуха од +100 °C или више и за коју може бити карактеристично присуство инфрацрвеног зрачења, пламена или веће количине растопљеног материјала.	III	3.3.4.
2.3	Опрема за заштиту очију и филтери, пројектована и израђена за заштиту од јонизирајућег зрачења.	III	3.3.3.
2.4	Опрема за заштиту очију и филтери, пројектована и израђена за заштиту од електричне струје.	III	3.3.7.
2.5	Наочаре и маске за пливање и/или роњење.	I	3.1.1.
2.6	Опрема за заштиту очију и филтери, пројектована и израђена искључиво за заштиту од сунчевих зрака, сунчане наочаре (без диоптрије) за индивидуалну и професионалну употребу. Ово укључује случајеве кад	I	3.1.6.

	су наочаре обојене након производње или било којег другог склапања након производње (нпр. постављање сунчаних заштитних сочива у оквир који нема знак усаглашености).		
2.7	Скијашке наочаре свих врста, осим корекционих наочара.	I	3.1.6.
2.8	Корекционе наочаре укључујући корекционе сунчане наочаре. <i>Напомена:</i> у случају да корекционе наочаре, поред заштите од сунчевих зрака, обезбеђују додатну заштиту (нпр. против удара, хабања, итд.), такве наочаре спадају у ЛЗО намењену заштити од одређених опасности искључиво због својих заштитних својстава.	У зависности од врсте заштите	погледати: http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/medical-devices/documents/interpretative-documents/
2.9	Визири уграђени у кациге пројектовани и израђени за возаче моторних возила на два или три точка.	Није ЛЗО	2.5.
3.	ОПРЕМА ЗА ЗАШТИТУ ОД ПАДА СА ВИСИНЕ		
3.1	Сва опрема пројектована и израђена за заштиту од пада с висине за индивидуалну и професионалну употребу (рад на висини, падови са чамаца, планинарење, пењање по стенама, спелеологија). Ова категорија такође укључује опрему за рад на висини и с подршком (појасеве, траке око бедара итд.). <i>Напомена:</i> ова опрема укључује појасеве (траке око бедара, појасеве око рамена, итд.) и сву опрему намењену причвршћивању корисника за објекат, уз изузетак тачака ослонца који су саставни део природног или изграђеног објекта. -Опрема ове врсте укључује и опрему за професионалну употребу, као што су повезна ужад, покретне справе за заустављање пада, карабинери, спојнице, тачке ослонца и др. -Опрема ове врсте укључује и опрему за планинарење, пењање по стенама и спелеологију, као што су спојнице (једноставна ужад), ужад за пењање (двострука ужад), продужене петље, карабинери, хваталке за уже, заглавци, планинарски клинови, клинови за лед, справе за придржавање за употребу на вештачким зидовима за пењање и др. <i>Напомена:</i> на категоризацију не утиче чињеница да је опрема фабрички произведена/склопљена или да ју је произвео/склопио онај који је и сам послодавац/корисник (нпр. двоструко повезно уже).	III	3.3.6.
Осим:			
3.2	Тачке ослонца који су саставни део природног или изграђеног објекта. <i>Пример:</i> Ослонци класе А, С и D, у складу са стандардом EN 795:1996	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО

3.3	Опрема за приступ положајима на висини или напуштање положаја на висини (седишта са витлом, опрема за спуштање без уграђених регулатора брзине, итд.)	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
3.4	Опрема за пењање, пењање по стенама, спелеологију, итд. (чекићи, опрема за спуштање без уграђених регулатора брзине, опрема за пењање помоћу ужета, итд.)	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
3.5	Опрема с подршком (појасеви, итд.) пројектована и израђена за употребу са падобранима, параглајдерима, „змајевима”, итд. и која се не може употребљавати у друге сврхе, осим оних за које је пројектована.	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
3.6	Падобрани за хитне случајеве	Није ЛЗО	2.4.
4.	ОПРЕМА ЗА ЗАШТИТУ ГЛАВЕ		
4.1	Све кациге, укључујући и спортске кациге	II	3.2.
Осим:			
4.2	Кациге пројектоване и израђене за употребу у окружењу с високом температуром, чији су учинци упоредиви с онима при температури ваздуха од +100°C или више и за који може бити карактеристично присуство инфрацрвеног зрачења, пламена или већих количина растопљеног материјала.	III	3.3.4.
4.3	Кациге пројектоване и израђене за заштиту од електричне струје.	III	3.3.7.
4.4	Лака опрема за заштиту главе пројектована и израђена за заштиту власишта главе.	I	3.1.5.
4.5	Кациге пројектоване и израђене за возаче моторних возила на два или три точка, укључујући и тркачке кациге. Напомена: кациге за ауто-трке нису искључене из подручја примене Директиве о ЛЗО и стога спадају у ЛЗО категорије II.	Није ЛЗО	2.5.
4.6	Кациге пројектоване и израђене специјално за оружане снаге или за одржавање јавног реда и мира.	Није ЛЗО	2.1.
5.	ОПРЕМА ЗА ЗАШТИТУ ЛИЦА ИЛИ ДЕЛОВА ЛИЦА		
5.1	Сва опрема	II	3.2.
Осим:			
5.2	Опрема пројектована и израђена за употребу у окружењу с високом температуром чији су учинци упоредиви с онима при температури ваздуха од +100°C или више и за које може бити карактеристично присуство инфрацрвеног зрачења, пламена или веће количине растопљеног материјала.	III	3.3.4.
5.3	Опрема пројектована и израђена за употребу у окружењу с ниском температуром чији су учинци упоредиви с онима при температури ваздуха од -50°C или ниже.	III	3.3.5.
5.4	Опрема пројектована и израђена за заштиту од	III	3.3.7.

	електричне струје.		
5.5	Визири пројектовани и израђени за уградњу у кациге возача моторних возила на два или три точка, укључујући и тркачке визире.	Није ЛЗО	2.5.
6.	ЗАШТИТНА ОДЕЋА		
6.1	Сви делови одеће с додацима (одвојивим или не), пројектовани и израђени због осигурања посебне врсте заштите. Ова категорија такође укључује: -Заштитну одећу која се користи за спортске активности попут ронилачких одела, заштитне одеће за скијање на води и др; -Одећа непробојна за метке коју не користе оружане снаге (нпр. служба безбедности); -Одећа која штити од инфективних супстанци коју не користе оружане снаге.	II	3.2.
Осим:			
6.2	Одећа с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за заштиту од електричне струје.	III	3.3.7.
6.3	Одећа с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за употребу у окружењу с високом температуром чији су учинци упоредиви с онима при температури ваздуха од +100°C или више и за које може бити карактеристично присуство инфрацрвеног зрачења, пламена или већих количина растопљеног материјала.	III	3.3.4.
6.4	Одећа с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за употребу у окружењу с ниском температуром чији су учинци упоредиви с онима при температури ваздуха од -50°C или ниже.	III	3.3.5.
6.5	Одећа с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за осигурање ограниченог опсега заштите од хемијских штетности или од јонизујућег зрачења. Напомена: Произвођач мора да наведе од којих производа опрема штити и колико та заштита траје.	III	3.3.3.
6.6	Одећа с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за осигурање потпуне атмосферске изолације.	III	Еквивалентно 3.3.2.
6.7	Одећа с додацима (одвојивим или не) за професионалну употребу, пројектована и израђена за осигурање заштите од атмосферских утицаја који нису ни изузетни нити екстремни.	I	3.1.4.
6.8	Одећа с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за заштиту од механичког деловања с површинским учинцима.	I	3.1.1.
6.9	Одећа с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за заштиту од опасности у вези с руковањем врућим предметима, при чему корисник није изложен температури која би прелазила +50°C или опасним ударцима.	I	3.1.3.

6.10	Одећа с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена специјално за оружане снаге или за одржавање јавног реда и мира, укључујући и непробојну одећу и прслуке и одећу која штити од контаминације или јонизујућег зрачења. Напомена: одећа коју користе лица која нису припадници оружаных снага или снага реда и мира представљају ЛЗО и класификују се према врсти ризика од којег пружају заштиту.	Није ЛЗО	2.1.1.
6.11	Одећа с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена да пружи заштиту од неповољних временских услова, намењена за личну употребу.	Није ЛЗО	2.3.
6.12	Обична одећа са додацима (одвојивим или не), и спортска одећа са додацима (која не пружа посебну заштиту) укључујући униформе.	Није ЛЗО	2.3.
6.13	Одећа за мотоциклисте и додатна заштита. Види тачку 14.		
7.	ОПРЕМА ЗА ДИСАЊЕ		
7.1	Сва заштитна опрема за дисање: - пројектована и израђена за осигурање заштите од аеросола у чврстом или текућем стању или гасова; - пројектована и израђена за осигурање потпуне атмосферске изолације; - пројектована и израђена за употребу при рођењу.		
Осим:			
7.2	Сва заштитна опрема за дисање пројектована и израђена специјално за оружане снаге или за одржавање јавног реда и мира.	Није ЛЗО	2.1.
7.3	Хируршке маске Напомена: ако су такве маске такође предвиђене да штите особу која их носи од микробних и вирусних инфекција итд., оне спадају у категорију III (лична заштита и медицинска употреба)	Није ЛЗО	http://ec.europa.eu/en-terprise/sectors/medical-devices/documents/in-terpretative-documents/
7.4	Чепови за нос намењени пливачима ради спречавања продирања воде у нос	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
8.	ОПРЕМА ЗА НОГЕ И СТОПАЛА И ОПРЕМА ЗА ЗАШТИТУ ОД КЛИЗАЊА		
8.1	Сва опрема с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена нарочито за заштиту ногу или стопала и заштиту од клизања. Напомена: опрема за заштиту од статичког електрицитета је укључена у ову категорију јер се користи у потенцијално експлозивним срединама.	II	3.2.
Осим:			
8.2	Опрема с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за заштиту од опасности у вези с електричном струјом при радовима при којима је присутан високи напон или за заштиту од високог напона.	III	3.3.7.

8.3	Опрема с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за употребу у окружењу с високом температуром чији су учинци упоредиви с онима при +100°C температуре ваздуха или више и за које може бити карактеристично присуство инфрацрвеног зрачења, пламена или већих количина растопљеног материјала.	III	3.3.4.
8.4	Опрема с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за употребу у окружењу с ниском температуром чији учинци су упоредиви с онима при температури ваздуха од -50°C или ниже.	III	3.3.5.
8.5	Опрема с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за осигурање ограниченог опсега заштите од хемијских штетности или јонизујућег зрачења. <i>Напомена:</i> произвођач мора да наведе од којих производа опрема штити и колико та заштита траје.	III	3.3.3.
8.6	Спортска опрема (нарочито спортска обућа) с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за заштиту од мањих удараца и вибрација који не утичу на виталне делове тела и чије дејство не може да изазове неповратне лезије. <i>Напомена:</i> Спортски штитници за потколенице (нпр. за фудбал, хокеј) и заштитна опрема генерално спадају у категорију II, осим у случају да су пројектовани искључиво за заштиту од мањих удараца.	I	3.1.5.
8.7	Опрема с додацима (одвојивим или не) за професионалну употребу, пројектована и израђена за осигурање заштите од атмосферских утицаја, који нису ни изузетни нити екстремни.	I	3.1.4.
8.8	Опрема с додацима (одвојивим или не) за личну употребу, пројектована и израђена за осигурање заштите од атмосферских утицаја.	Није ЛЗО	2.3.
8.9	Опрема с додацима (одвојивим или не) пројектована и израђена специјално за оружане снаге или за одржавање јавног реда и мира, укључујући опрему која штити од контаминације или јонизујућег зрачења.	Није ЛЗО	2.1.
8.10	Неке врсте обуће, нарочито спортска обућа, која садржи компоненте предвиђене да апсорбују притисак при ходању, трчању, итд. или да обезбеде добар контакт с подлогом или стабилност. Те компоненте се сматрају компонентама које су уграђене ради повећања удобности. <i>Напомена:</i> у ову категорију спадају нарочито фудбалске копачке и патике с крампонима.	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
9.	ОПРЕМА ЗА ЗАШТИТУ РУКУ И ШАКА		
9.1	Сва опрема с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена нарочито за заштиту руку (руке и/или шаке). <i>Напомена:</i> овде спадају и сви одевни предмети који	II	3.2.

	штите шаку или део шаке, укључујући и рукавице, рукавице без прстију, напрстњаке, одевне предмете који штите само прсте или само длан итд.		
Осим:			
9.2	Опрема с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за заштиту од опасности у вези с електричном струјом током рада под опасним напоном или која се употребљава као изолациона опрема за заштиту од високог напона.	III	3.3.7.
9.3	Опрема с додацима (одвојивим или не), укључујући и ватрогасну опрему, пројектована и израђена за употребу у окружењу с високим напоном чији су учинци упоредиви с онима при температури ваздуха од +100°C или више и у којем може бити карактеристично присуство инфрацрвеног зрачења, пламена или већих количина растопљеног материјала.	III	3.3.4.
9.4	Опрема с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за употребу у окружењу с ниским напоном чији су учинци упоредиви с онима при температури ваздуха од -50°C или ниже.	III	3.3.5.
9.5	Опрема с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за осигурање ограниченог опсега заштите од хемијских штетности или јонизујућег зрачења.	III	3.3.3.
9.6	Опрема с додацима (одвојивим или не) за професионалну употребу, пројектована и израђена за заштиту од средстава за чишћење с благим деловањем (прање судова, чишћење итд.).	I	3.1.2.
9.7	Опрема с додацима (одвојивим или не), пројектована и израђена за заштиту од механичког деловања с површинским учинцима (убоди при шивењу, вртни радови, прљави послови, спортске рукавице за ударање цака).	I	3.1.1.
9.8	Опрема с додацима (одвојивим или не) за професионалну употребу пројектована и израђена за заштиту од врућине или опасности при руковању с врућим предметима, где корисник није изложен температурама већим од +50°C или опасним утицајима (ударцима) те од уобичајено хладног времена.	I	3.1.3. 3.1.4.
9.9	Рукавице и штитници за прсте који се користе у медицини у близини пацијената.	У зависности од врсте заштите	http://ec.europa.eu/en-terprise/sectors/medical-devices/documents/interpretative-documents/
9.10	Рукавице намењене за личну употребу, пројектоване и израђене за заштиту од неповољних временских услова, влаге и топлоте или хладноће.	Није ЛЗО	2.3.
9.11	Опрема с додацима (одвојивим или не) пројектована и израђена специјално за оружане снаге или за одржавање јавног реда и мира, укључујући опрему која штити од	Није ЛЗО	2.1.

	контаминације или јонизујућег зрачења.		
9.12	Боксерске рукавице Напомена: спортске рукавице за ударање цака спадају у ЛЗО категорије I.	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
9.13	Суве рукавице за рониоце.	II	3.2.

Категоризација према врсти ризика

Напомена: табела у овом делу садржи све врсте ЛЗО и није противречна табели из 1. дела. Она је дата само ради додатног појашњења.

Врста ЛЗО		Категорија	Основ
10.	ОПРЕМА ЗА ЗАШТИТУ ОД УТАПАЊА ИЛИ ЗА УПОТРЕБУ КАО ПОМОЋНА СРЕДСТВА ЗА ПЛУТАЊЕ		
10.1	Сва опрема пројектована и израђена због спречавања утапања или која се употребљава као помоћно средство и која укључује помоћна средства за плутање, односно пливање (намењена искључиво за употребу у плиткој води). <i>Напомена:</i> Опрема из става 1. ове тачке укључује још и: - ужад и другу опрему која се користи за извлачење из воде након пропадања кроз лед; - пливачка одела с уграђеним пловцима; - наруквице за пливање.	II	3.2.
Осим:			
10.2	Појасеви и прслуци за спашавање које употребљавају путници на бродовима и у летелицама. Напомена: изрази „брод” и „летелица” односе се искључиво на средства која превозе на путнике и на морска пловила на која се примењују међународне конвенције Међународне поморске организације (ИМО). Рекреативна пловила (моторни чамци и једрилице), рибарски бродови, радни бродови, итд. не спадају у ову категорију.	Није ЛЗО	2.4.
10.3	Помоћна средства за плутање која корисник не носи, него држи (као што су даске од стиропора, итд.)	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
10.4	Помоћна средства за плутање која нису пројектована да стоје на месту приликом ношења или да обезбеђују усправан положај особе која их носи (као што су колутови, појасеви за плутање итд.)	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
11.	ОПРЕМА КОЈА ШТИТИ ОД ОПАСНОСТИ У ВЕЗИ С ЕЛЕКТРИЧНОМ СТРУЈОМ		
11.1	Опрема која штити од опасности у вези с електричном струјом <i>Напомена:</i> опасни напон је напон, који је једнак или већи од 50 V наизменичне струје или 75 V једносмерне струје.	III	3.3.7.
11.2	Ручни изолациони алати	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО

11.3	Заштитна опрема (обућа, одећа и сл.) за заштиту од статичког електрицитета. <i>Напомена:</i> ова опрема се користи у окружењу у којем је могућ ризик од експлозије.	II	3.2.
12	ОПРЕМА ПРОЈЕКТОВАНА И ИЗРАЂЕНА ЗА ЗАШТИТУ ОД МЕХАНИЧКОГ ДЕЈСТВА		
12.1	Сва ЛЗО пројектована и израђена за заштиту корисника од вибрација.	II	3.2.
12.2	ЛЗО пројектована и израђена за заштиту коже корисника од трења (нпр. појачања).	I	3.1.5.
12.3	ЛЗО пројектована и израђена за заштиту корисника од повећаног нивоа ризика произашлог од судара с другим лицима или од пада при бављењу спортом (нпр. штитник за леђа за планинске бициклисте, фудбалски штитници за потколенице, хокејашки штитници и др.).	II	3.2.
12.4	ЛЗО пројектована и израђена за заштиту корисника од утицаја G-сила (нпр. оковратник за возаче картинга, штитник за врат за возаче аутомобила и сл.).	II	3.2.
Осим:			
12.5	Опрема за заштиту од мањих удараца и вибрација који не утичу на виталне делове тела и чији учинци не могу проузроковати непоправљиве лезије (као што су лаке кациге за заштиту потиљка, рукавице, лагана обућа и др.).	I	3.1.5.
12.6	Спортска опрема за заштиту од мањег ударца при паду (заштита од масница, огреботина, лакних опекотина и сл.), као што су одбојкашки штитници за колена и сл.).	I	3.1.5.
12.7	Опрема пројектована и израђена да повећа удобност и учинак, као што су обућа и рукавице, нпр. патике и спорске рукавице које садрже компоненте чија сврха је да апсорбују притисак приликом ходања, трчања итд. или да обезбеде добар контакт с подлогом или стабилност.	Није ЛЗО	
13	ОПРЕМА ЗА СПАШАВАЊЕ		
13.1	Маска за реанимацију, под условом да та маска, осим омогућавања одговарајућег вештачког дисања, има и заштитну функцију за спасиоца (нпр. заштита од заразе при контакту с устима жртве) – у том случају је ЛЗО	У зависности од врсте заштите	
13.2	Ако је опрема за спашавање ношена пре несреће, а помаже спашавању, онда је та опрема ЛЗО. Нпр. мокро одело које се стално носи ради заштите од потхлађивања у случају пада у воду је ЛЗО.	У зависности од врсте заштите	
Осим:			
13.3	Ако се опрема за спашавање ставља на особу након што дође до незгоде, она није ЛЗО. <i>Пример:</i> омча која се користи за спашавање несвесне особе са неприступачног места;	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО
14.	МОТОЦИКЛИСТИЧКА ОПРЕМА		

14.1	Кациге за мотоциклисте	Није ЛЗО	2.5.
14.2	Мотоцикличка одећа и додатна заштита као што су рукавице, које само штите од климатских утицаја за личну употребу.	Није ЛЗО	2.3.
Осим:			
14.3	Мотоцикличка одећа и додатна заштита (нпр. рукавице, чизме) које само штите од климатских утицаја за професионалну употребу.	I	3.1.4.
14.4	Мотоцикличка одећа и додатна заштита (нпр. рукавице, обућа) за коју је обезбеђена додатна заштита (нпр. штитници од ударца за удове, штитници за леђа, лактове или рамена, заштита од резова, огреботина и др.).	II	
15	ОДЕЋА УОЧЉИВА СА ВЕЛИКЕ УДАЉЕНОСТИ И ПРИБОР		
15.1	Одећа уочљива са велике удаљености	II	3.2.
15.2	Прибор уочљив са велике удаљености (нпр. висећи прибор као што су висеће ознаке)		
Осим:			
15.3	Уређаји уочљиви са велике удаљености (нпр. привесци за кључеве, ранчеви са рефлектујућим и/или флуоресцентним материјалом,...)	Није ЛЗО	Дефиниција ЛЗО

4. Битни захтеви за здравље и безбедност

ЛЗО на коју се примењује овај правилник ставља се на тржиште и у употребу само ако, уз правилно одржавање и употребу за предвиђену намену, испуњава **битне захтеве за заштиту здравља и безбедности** који су наведени у Прилогу 1 Правилника, ако не угрожава здравље или безбедност других лица, домаћих животиња или имовине и ако испуњава друге захтеве из овог правилника. Дакле, ЛЗО се може ставити на тржиште и у употребу само ако је усаглашена са свим важећим битним захтевима за здравље и безбедност који су примењиви на ту ЛЗО.

ЛЗО и компоненте ЛЗО које испуњавају све захтеве из овог правилника и које су правилно означене знаком усаглашености у складу са овим правилником, стављају се на тржиште и/или употребу слободно, без икаквих ограничења.

Изузетно, ЛЗО која не испуњава захтеве овог правилника може се јавно излагати на сајмовима, изложбама, презентацијама и сл., ако је видно означена упозорењем да није усаглашена са захтевима правилника, и о забрани куповине и употребе те ЛЗО, све док је произвођач/заступник не усагласи са захтевима правилника.

Изузетно, компоненте ЛЗО које нису означене знаком усаглашености, могу се ставити на тржиште, под условом да нису од битног значаја за исправно функционисање ЛЗО у коју се уграђују (нпр. хигијенски јастучићи за штитнике за уши).

Правилник у складу са преузетом директивом, прописује само битне захтеве за заштиту здравља и безбедност за ЛЗО, а детаљни захтеви за безбедност садржани су у српским стандардима којима се преузимају хармонизовани (европски) стандарди за ЛЗО. **Произвођач ЛЗО може да бира начин на који ће ти захтеви бити остварени, али је усаглашеност са битним захтевима за здравље и безбедност обавезна.**

Битни захтеви за здравље и безбедност прописани су у циљу осигурања највећег могућег нивоа заштите. У пракси ово значи **најбољи компромис између ефикасне заштите, могућности коришћења и удобности ЛЗО, у складу са најновијим општеприхваћеним стањем технике.** Ове захтеве треба примењивати у складу са предвиђеним условима употребе за коју је ЛЗО намењена.

Прилог 1 Правилника, који садржи битне захтеве за здравље и безбедност ЛЗО, подељен је на три одељка:

- Општи захтеви за здравље и безбедност који се примењују на сву ЛЗО - начела пројектовања (ергономија, оптималност нивоа заштите, примереност ризику), нешкодљивост, удобност, информације које мора да пружи произвођач - нпр. рок употребе, услови складиштења, значење ознака, итд.);

- Допунски захтеви заједнички за више класа или врста ЛЗО (нпр. захтеви за ЛЗО за заштиту очију, ЛЗО за заштиту органа за дисање, ЛЗО за заштиту од пада с висине) – у овом делу су захтеви дефинисани у односу на класе-типове ЛЗО;

- Допунски захтеви специфични за посебне ризике (нпр. заштита од утапања, заштита од механичких удара, заштита од штетног дејства буке, итд.) – у овом делу су захтеви дефинисани у односу на за одређене ризике.

С обзиром на наведено, поред примене општих захтева, произвођачи треба јасно да идентификују:

- опасности од којих ЛЗО треба да заштити како би се одредили додатни захтеви које треба применити на ЛЗО;
- предвиђене услове употребе ЛЗО и потенцијалне злоупотребе њиховог производа.

Битни захтеви за здравље и безбедност дефинишу резултате које треба постићи, или опасности са којима се треба изборити, али не наводе или не предвиђају техничка решења за то. Такође, они су тако срочени да омогућавају оцену усаглашености са тим захтевима и у случају недостатка српских стандарда којима се преузимају ЕУ хармонизовани стандарди, или у случају да произвођач одлучи да их не примени.

Ова флексибилност омогућава произвођачима да одаберу најпогоднији начин да испуне захтеве. Она такође омогућава да се, на пример, материјали и пројекат производа прилагоде технолошком напретку и техничким сазнањима у датом моменту.

Ако произвођач одлучи да употреби српске стандарде у циљу усаглашености са битним захтевима за здравље и безбедност из Правилника о ЛЗО, мора да буде сигуран да ови стандарди обухватају све битне захтеве за здравље и безбедност који су примењиви на његов производ, под предвиђеним условима употребе за одређену ЛЗО. Ако српски стандарди не обухватају све важеће битне захтеви за здравље и безбедност за одређену ЛЗО, поред примене ових стандарда мора се обезбедити усаглашеност са свим примењивим битним захтевима за здравље и безбедност који нису обухваћени стандардом, коришћењем других релевантних техничких спецификација и метода.

5. Позивање на српске стандарде којима се преузимају ЕУ хармонизовани стандарди

Правилник је праћен **Списком српских стандарда из области ЛЗО који је објављен у Службеном гласнику РС број 10/12** у складу са законом, овим правилником и посебним прописом. У питању су српски стандарди којима се преузимају хармонизовани (европски) стандарди из области ЛЗО.

Примена српских стандарда доноси претпоставку усаглашености ЛЗО са битним здравственим и безбедносним захтевима који су обухваћени примењеним стандардом(има). Да би се стекла претпоставка усаглашености, потребно је да стандард буде објављен на списку српских стандарда из области ЛЗО који доноси министар економије и регионалног развоја, као министар надлежан за ову област. Списак стандарда из области ЛЗО који се објављује у Службеном гласнику РС редовно се ажурира.

Примена српског стандарда којим је преузет европски хармонизовани стандард је увек добровољна.

Дакле, чак и када је одређени здравствени и безбедносни захтев обухваћен српским стандардом, произвођач ЛЗО може да одлучи да примењује алтернативне спецификације. Сврха овога је да се спречи да стандарди постану препрека за иновативна техничка решења која нису предвиђена приликом израде српског стандарда.

Међутим, српски стандард којим је преузет хармонизовани ЕУ стандард указује на стање технике у време његовог усвајања и показује који ниво безбедности и заштите може да се очекује од дате врсте производа у том тренутку. Произвођач ЛЗО који се одлучи да примењује друге техничке спецификације мора да буде у стању да докаже да његово решење пружа ниво безбедности који је барем еквивалентан нивоу који се добија применом спецификација српског стандарда.

6. Претпоставка усаглашености

Када је српски стандард којим је преузет европски хармонизовани стандард објављен на Списку српских стандарда из области ЛЗО у Службеном гласнику РС, примена његових спецификација даје **претпоставку усаглашености** ЛЗО са битним здравственим и безбедносним захтевима на које се тај стандард односи.

Та претпоставка усаглашености постоји од дана када је српски стандард први пут објављен у Службеном гласнику РС (чак иако је стандард донет и објављен касније од стране Института за стандардизацију Србије).

Претпоставка о усаглашености престаје да постоји када је српски стандард замењен новим или ревидираним стандардом (то јест претпоставка постоји до датума престанка претпоставке о усаглашености повученог/измењеног стандарда, који је наведен на Списку српских стандарда из области ЛЗО у Службеном гласнику РС).

Претпоставка о усаглашености коју доноси примена српског стандарда није апсолутна, будући да може да се оспори усаглашеност самог стандарда.

Међутим, претпоставља се да је производ пројектован према српском стандарду усаглашен са битним захтевима на које се тај стандард односи, уколико се не докаже другачије. То произвођачу ЛЗО који примењује стандард даје одређену правну сигурност, јер не мора да доставља додатне доказе о усаглашености с битним здравственим и безбедносним захтевима на које се стандард односи.

7. Техничка документација и процена ризика

Произвођач је обавезан да ЛЗО коју производи усклади са одговарајућим битним захтевима за здравље и безбедност. Произвођач ЛЗО или његов заступник у Србији има обавезу да сачини техничку документацију без обзира која категорија ЛЗО је у питању.

Техничка документација мора да омогући оцењивање усаглашености ЛЗО са захтевима Правилника и мора да садржи све битне податке о средствима која је користио произвођач да обезбеди усаглашеност ЛЗО са битним захтевима за здравље и безбедност за ту ЛЗО.

У случају ЛЗО категорије II и ЛЗО категорије III, осим наведеног, техничка документација мора да садржи:

1. техничку датотеку произвођача која садржи: (а) детаљну пројектну документацију ЛЗО уз, где је то одговарајуће, прорачуне и резултате испитивања прототипа неопходне за ОУ; (б) исцрпни списак битних захтева за здравље и безбедност из овог правилника и списак примењених српских стандарда или списка других техничких спецификација који се примењују приликом пројектовања типа;
2. опис уређаја за прегледе и испитивања којима произвођач проверава усаглашеност производње са српским стандардима или другим техничким спецификацијама, и којима обезбеђује одржавање квалитета;
3. примерак писане информације са подацима из тачке 1. 4 Прилога 1 (као што су упутства о употреби, одржавању, складиштењу, перформансама ЛЗО, нивоу заштите, итд.)

Произвођач или његов заступник мора да чува техничку документацију и учини је доступном на захтев надлежном инспектору најмање десет година после датума производње ЛЗО или десет година после датума последњег произведеног примерка у случају серијске производње ЛЗО.

У сваком случају је **неопходно да произвођач ЛЗО процени ниво ризика од којих ће корисник коме је ЛЗО намењена бити заштићен**. Ова процена ризика је од суштинског значаја за исправну категоризацију ЛЗО, а у вези са тим и за адекватну примену одредаба Правилника.

Ако произвођач нема потребне капацитете за испитивање или стручно знање произвођач наравно може тражити помоћ треће стране. Међутим, чак иако трећа страна учествује у поступку процене ризика и поступку оцењивања усаглашености, произвођач преузима на себе потпуну одговорност за усаглашеност ЛЗО.

Након почетка примене Директиве 89/686 о ЛЗО, јавио се низ питања у циљу разјашњења у вези са разврставањем ЛЗО у одређену категорију. Ако је ризик већи него онај који је наведен, мора се сматрати да ЛЗО припада вишој категорији.

На пример: заштита од сунчеве светлости се сматра заштитом од соларног зрачења. Ово је повезано са штитницима за очи и филтерима без корективног ефекта који су конструисани и произведени искључиво у циљу заштите од посредног сунчевог зрачења (наочаре за сунце, које спадају у Категорију I ЛЗО).

Међутим, ако им је намена пружање додатне заштите, као, на пример, од механичких ризика, запљусака растопљеног метала, честица прашине, исправно је ставити их у вишу категорију. Сматра се да ЛЗО за директно посматрање сунца (нпр. сунчеве еклипсе) или за заштиту од зрачења из вештачких извора светла, као што су они који се користе у соларијумима, такође припада вишој категорији.

8. Оцењивање усаглашености ЛЗО

8.1. Оцењивање усаглашености које спроводи произвођач ЛЗО

Усаглашеност личне заштитне опреме са битним захтевима из овог правилника се постиже тако што је прописано да је **произвођач обавезан да ЛЗО коју производи усклади са одговарајућим битним захтевима за здравље и безбедност, као и да сачини техничку документацију, изда декларацију о усаглашености и стави знак усаглашености на ЛЗО**.

Обавеза израде техничке документације и декларације о усаглашености које морају бити доступне у прописаном року, као и стављање знака усаглашености на ЛЗО, односи се на све категорије ЛЗО.

8.2. Оцењивање усаглашености које спроводи именовано тело за оцењивање усаглашености

За поједине категорије ЛЗО намењене коришћењу у условима са већим степеном ризика (**категорије ЛЗО II и III**) **произвођач је обавезан да обезбеди спровођење поступка прегледа типа од стране именованог тела за оцењивање усаглашености**.

За категорију ЛЗО намењену коришћењу у условима највећих ризика (**категорија III**), произвођач је обавезан да, осим поступка прегледа типа, по сопственом избору **обезбеди спровођење једног од следећа два поступка:**

обезбеђивање усаглашености са типом на основу интерне контроле производње и **надгледаног испитивања ЛЗО у насумичним интервалима** од стране именованог тела, **или** обезбеђивање усаглашености са типом на основу гаранције квалитета процеса производње-обезбеђење квалитета производње од стране именованог тела.

Треба напоменути да **произвођач ЛЗО може да поднесе захтев за преглед типа само једном именованом телу за оцењивање усаглашености.**

У том смислу, потребно је поднети изјаву да је захтев поднет само једном телу за оцењивање усаглашености. Правилник прописује да тело за оцењивање усаглашености спроводи односно учествује у једном од поступака оцењивања усаглашености из Правилника, уколико испуњава прописане захтеве за именовање.

Уколико је Правилником прописано да у одређеним поступцима оцењивања усаглашености ЛЗО учествује именовано тело, **те поступке обавља искључиво именовано тело уписано у Регистар именованих тела** за спровођење одговарајућег поступка оцењивања усаглашености.

Регистар са подацима о именованим телима и обимом именовања за свако појединачно тело је доступан на интернет страници Министарства надлежног за послове привреде: www.tehnis.mfp.gov.rs.

Избор именованог тела за оцењивање усаглашености је на произвођачу ЛЗО.

У пракси се поставља питање о томе како примењивати Правилник на варијанте (укључујући оне које су прилагођене лицу које их носи) неког „модела“ ЛЗО.

У суштини, у оваквим случајевима, треба размотрити следеће: ЛЗО се сматра варијантом неког „модела“ ЛЗО само ако се од њега разликује у ставкама које немају приметан утицај на очекиване заштитне перформансе опреме.

Произвођач мора да направи пажљиву процену у сарадњи са именованим телом.

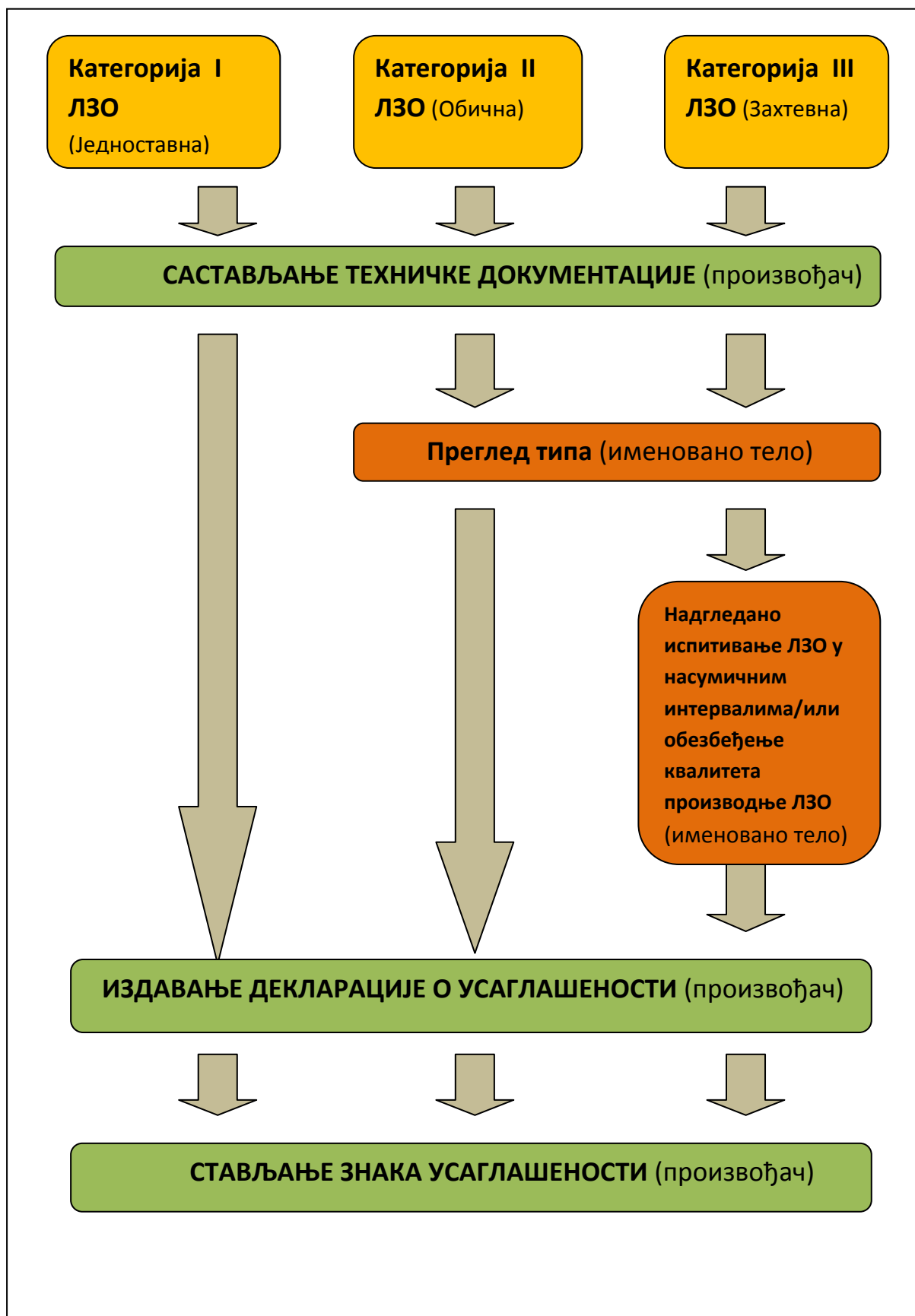
Именовано тело је, у складу са својим овлашћењима, у сваком случају одговорно за процену да ли је ЛЗО варијанта или не.

У сваком случају и за сваку идентификовану варијанту, подносилац захтева доставља именованом телу за оцењивање усаглашености детаљан опис разлика у поређењу са референтним моделом и број узорака варијанти који је потребан да се изврше одговарајуће провере и испитивања.

Именовано тело има дискреционо право да одлучи да ли ће дозволити продужење постојећих сертификата о прегледу типа, или ће издати нове сертификате о прегледу типа за варијанте које треба сертификовати.

У наставку је дат табеларни приказ поступака за оцењивање усаглашености ЛЗО.

ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ ЛЗО

8.3. Именовано тело за оцењивање усаглашености

Именовање тела за оцењивање усаглашености ЛЗО врши министар надлежан за послове привреде, на захтев тог тела, а испуњеност захтева за именовање утврђује Комисија за именовање коју именује министар.

Трошкове поступка именовања сноси подносилац захтева.

Након обраде поднетог захтева за именовање, а на предлог Комисије за именовање, министар доноси решење о именовању или решење о одбијању захтева.

Оспособљеност за спровођење оцењивања усаглашености ЛЗО подносилац захтева доказује актом о акредитацији или другом одговарајућом документацијом.

Након именовања, ако надлежни министар утврди да именовано тело за оцењивање усаглашености више не испуњава прописане захтеве или не извршава своје обавезе, доноси решење о одузимању одобрења за спровођење оцењивања усаглашености. Пре доношења тог решења, надлежни министар може, узимајући у обзир значај недостатака, писмено да упозори именовано тело о недостацима у погледу испуњавања захтева или извршавања обавеза и одреди рок за отклањање тих недостатака који не може бити дужи од 60 дана.

Именована тела за оцењивање усаглашености се уписују у Регистар именованих тела за оцењивање усаглашености.

Регистар именованих тела садржи, између осталог:

- јединствени регистарски број именованог тела,
- број и датум Решења о именовању,
- назив министарства које је донело Решење о именовању,
- назив и седиште именованог тела,
- производе/групе производа на које се Решење о именовању односи,
- обим именовања тј. опис послова оцењивања усаглашености на које се односи именовање,
- лице одговорно за потписивање исправа о усаглашености.

Након почетка примене Правилника, тела за оцењивање усаглашености која не поднесу захтев за именовање у прописаном року, односно тела за оцењивање усаглашености за која надлежни министар по поднетом захтеву утврди да не испуњавају захтеве Правилника, не могу да обављају послове оцењивања усаглашености ЛЗО,

Дакле, након почетка примене Правилника, у складу са Законом и посебним прописима, **само именована тела за оцењивање усаглашености могу спроводити поступке оцењивања усаглашености ЛЗО који су прописани Правилником, у складу са Решењем о именовању.**

9.1. Декларација о усаглашености

Декларацију о усаглашености мора да припреми и изда произвођач или његов заступник са седиштем у Србији пре него што се ЛЗО стави на тржиште или у употребу.

Декларација о усаглашености мора да потврди да је ЛЗО усаглашена са свим захтевима из Правилника. Произвођач или његов заступник са седиштем у Србији је искључиво одговоран за издавање декларације о усаглашености. Њен суштински циљ је да омогући органима надзора да се увере да је ЛЗО стављена у промет усаглашена са битним захтевима за здравље и безбедност Правилника.

Сваки примерак ЛЗО не мора да буде праћен декларацијом о усаглашености, али испоручилац мора обезбедити њену доступност на захтев надлежним органима.

За ЛЗО свих категорија, декларација о усаглашености мора да потврди да ЛЗО испуњава битне захтеве за здравље и безбедност из Правилника, а текст декларације мора бити усклађен са захтевима Правилника.

Важно је напоменути да за ЛЗО категорије II и III, декларација о усаглашености мора додатно да покаже да је ЛЗО усаглашена са типом/моделом за који је издат сертификат о прегледу типа.

Назив, адреса и јединствени број именованог тела које је издало сертификат о прегледу типа (јединствени број из Регистра именованих тела) морају да буду уписани у декларацију о усаглашености, као и број сертификата о прегледу типа.

За категорију III ЛЗО, следећи додатни елементи морају бити уписани у декларацији:

Пословно име, односно назив, адреса седишта и јединствени број именованог тела које је вршило испитивање узорка у поступку обезбеђивања усаглашености са типом ЛЗО на основу интерне контроле производње и надгледаног испитивања ЛЗО у насумичним интервалима (јединствени број из Регистра именованих тела) и број извештаја о испитивању, односно, кад је то одговарајуће, пословно име, односно назив, адреса седишта и јединствени број именованог тела које је одобрило систем квалитета процеса производње ЛЗО (јединствени број из Регистра именованих тела) и број исправе којом је то одобрење извршено.

Испоручилац ЛЗО чува оригинални примерак Декларације о усаглашености или њену фотокопију са преводом на српски језик, ако ЛЗО није произведена у Србији, и она мора бити на располагању и доступна надлежном инспектору, **најмање десет година после датума када је произведена ЛЗО или од датума када је израђен последњи примерак ЛЗО у случају серијске производње.**

Модел Декларације о усаглашености ЛЗО је дат у наставку.

МОДЕЛ ДЕКЛАРАЦИЈЕ О УСАГЛАШЕНОСТИ ЛЗО

ДЕКЛАРАЦИЈА О УСАГЛАШЕНОСТИ ЛЗО

Произвођач (или његов заступник у Републици Србији)

.....,

(пословно име и адреса седишта произвођача или његовог заступника у Републици Србији, а уколико је ЛЗО из увоза, навести такође и пословно име и адресу седишта правног лица, односно име/назив физичког лица/предузетника које има седиште/пребивалиште у Републици Србији и које је одговорно за обезбеђивање доступности техничке документације)

изјављује да је ЛЗО описана овде ..... (опис ЛЗО – израда, тип, серијски број)

и намењена за ..... (намена ЛЗО),

усаглашена са захтевима Правилника о личној заштитној опреми („Службени гласник РС“ број 100/11), као и захтевима ..... (навести и друге прописе са којима је усаглашена ЛЗО, уколико је примењиво),

и усклађена са следећим српским стандардима којима су преузети одговарајући хармонизовани стандарди ..... (навести и друге стандарде, односно техничке спецификације које су примењене, уколико је то случај)

* да је идентична са ЛЗО за коју је издат Сертификат о прегледу типа бр. .... од стране ..... (навести назив, адресу и јединствени број именованог тела које га је издало, из Регистра именованог тела),

** да је за ЛЗО спроведен поступак испитивања узорка из члана 12. Правилника/или поступак обезбеђивања квалитета процеса производње из члана 13. Правилника од стране .....(навести назив, адресу и јединствени број именованог тела које га је издало, из Регистра именованих тела, као и број исправе коју је то тело издало)

.....
(место и датум издавања декларације) (идентификација и потпис овлашћеног лица произвођача или његовог заступника у Републици Србији)

* само за ЛЗО категорије II и ЛЗО категорије III

** само за ЛЗО категорије III

9.2. Сертификати и одлуке именованог тела

Одговарајући сертификати, односно одлуке морају бити издате од стране именованих тела у поступку оцењивања усаглашености ЛЗО, и то:

- **сертификат о прегледу типа** у складу са поступком за преглед типа ЛЗО, који се **мора обезбедити за категорију II ЛЗО и за категорију III ЛЗО,**
- **извештај о испитивању усаглашености узорка ЛЗО са типом описаним у сертификату о прегледу типа** (овај извештај се сачињава у поступку обезбеђивања усаглашености са типом ЛЗО на основу интерне контроле производње и надгледаног испитивања ЛЗО у насумичним интервалима), **за категорију III ЛЗО, или, одлука о одобрењу система квалитета процеса производње ЛЗО, за категорију III ЛЗО.**

9.3. Упутства и информације произвођача

Испоручилац који ставља ЛЗО категорије I, II или III на тржиште Србије и/или употребу, уз ту ЛЗО, осим пословног имена односно назива и адресе седишта произвођача и/или његовог заступника, даје **следеће писане информације произвођача:**

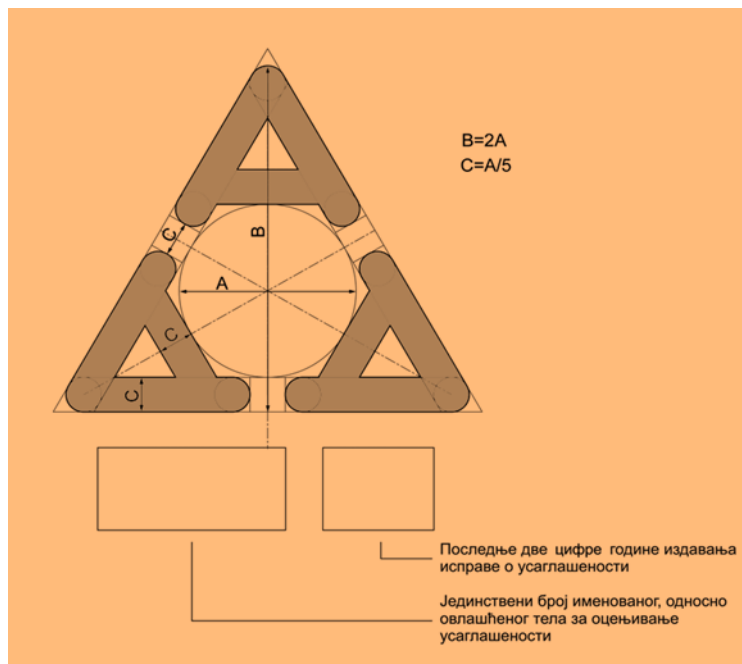
- а) о складиштењу, употреби, чишћењу, одржавању, сервисирању и дезинфекцији. Производи за чишћење, одржавање или дезинфекцију које препоручује произвођач не смеју да имају негативан ефекат на ЛЗО или кориснике;
- б) о перформансама забележеним током техничких испитивања којима се проверава ниво или класа заштите коју пружа испитивана ЛЗО;
- в) о одговарајућим додацима ЛЗО и карактеристикама одговарајућих резервних делова
- г) о класама заштите које одговарају различитим нивоима ризика и о одговарајућим ограничењима у употреби;
- д) о року употребе или веку трајања ЛЗО или неке од њених компоненти;
- ђ) о врсти амбалаже погодној за транспорт;
- е) означаењу свих ознака ЛЗО.

Ове информације морају бити прецизне, разумљиве и дате на српском језику.

9.4. Означивање ЛЗО

На ЛЗО, која је усаглашена са захтевима из овог правилника, пре њеног стављања на тржиште и/или употребу, ставља се знак усаглашености на начин и у облику који је прописан Правилником.

Знак усаглашености на ЛЗО ставља произвођач или његов заступник, односно увозник, ако произвођач или његов заступник није регистрован на територији Републике Србије, на видном месту тако да буде видљив, читљив и неизбрисив током века употребе ЛЗО, у складу са прописом којим се уређује начин стављања и употреба знакова усаглашености.

Српски знак усаглашености

У случају да је у поступку оцењивања усаглашености ЛЗО учествовало Именовано тело за оцењивање усаглашености у складу са релевантним одредбама Правилника, ставља се и идентификациони број тела за оцењивање усаглашености које је учествовало у одговарајућем поступку оцењивања усаглашености (јединствени број из Регистра именованих тела), као и последње две цифре године издавања исправе о усаглашености од стране тог тела.

10. Заштитна клаузула

Заштитном клаузулом је прописано да се испорука или употреба ЛЗО која је стављена на тржиште Републике Србије, која испуњава захтеве из овог правилника и користи се у складу са предвиђеном наменом и у условима који се могу разумно предвидети, на коју је стављен знак усаглашености и која је снабдевена декларацијом о усаглашености и другом прописаном документацијом, може ограничити или забранити у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

То значи да нпр. надлежни инспектор предузима мере ограничавања или забране стављања на тржиште ЛЗО за коју постоји оправдана сумња да је небезбедна за њене кориснике или друга лица, односно околину, чак и када је та опрема прописно означена и поседује одговарајуће исправе о усаглашености.

11. Тржишни надзор

ЛЗО означена знаком усаглашености и снабдевена декларацијом о усаглашености коју је сачинио произвођач се сматра усаглашеном с одредбама Правилника. Међутим, путем одговарајућег тржишног надзора мора да се обезбеди да се поступци оцењивања усаглашености обављају правилно и да знак усаглашености одговара стварној усаглашености са битним здравственим и безбедносним захтевима Правилника.

Нови Закон о тржишном надзору („Службени гласник РС” број 92/11) представља, заједно са посебним прописима у области техничког законодавства, правни основ за тржишни и инспекцијски надзор у области ЛЗО.

Тржишни надзор се спроводи након производње ЛЗО, дакле у моменту стављања ЛЗО на тржиште Републике Србије, као и након стављања ЛЗО на тржиште.

Надлежни инспектор има овлашћења да предузима мере у складу са Законом о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености („Службени гласник РС” број 36/09), било да је ЛЗО снабдевена прописаним исправама о усаглашености или не (што укључује: прибављање информација и исправа од произвођача и других испоручилаца, узимање узорака, ограничавање или забрану испоруке производа, повлачење производа, опозив производа, а у одређеним ситуацијама и уништавање производа као крајњу меру).

12. Прелазни период (за примену старих прописа)

У прелазним и завршним одредбама овог правилника прописано је да Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а да се примењује од 1. јула 2013. године, с обзиром да претежан део домаћих произвођача и других испоручилаца ЛЗО није био у могућности да, одмах по ступању на снагу овог правилника, своје капацитете у техничко-технолошком и кадровском смислу прилагоди спровођењу овог правилника.

С тим у вези, предвиђено је да исправа о усаглашености издата на основу прописа који престају да важе даном почетка примене овог правилника важи до истека рока важности у складу са тим прописом а најкасније до 1. јула 2013. године.

13. Закључак - обавезе привредних субјеката прописане правилником

Привредни субјекти на које се односе обавезе из Правилника су превасходно произвођачи ЛЗО, њихови заступници у Србији, али и увозници односно дистрибутери ових производа.

Правилник такође прописује и одредбе које се односе на именована тела за оцењивање усаглашености.

Поред тога, одговарајуће обавезе имају и привредна друштва, државни органи и предузетници који су дужни да, када својим запосленима чине доступном ЛЗО у процесу рада, обезбеде да таква ЛЗО буде усаглашена са захтевима Правилника.

Произвођач ЛЗО имају обавезу да ЛЗО усагласе са захтевима Правилника, да обезбеде техничку документацију и спровођење прописаног поступка оцењивања усаглашености, да израде декларацију о усаглашености и чувају је у прописаном року, да обезбеде да ЛЗО буде снабдевена и праћена прописаном документацијом која се чува у прописаном року, као и да се ЛЗО означи на прописан начин.

Сви испоручиоци ЛЗО, укључујући увознике и дистрибутере, имају обавезу да провере да ли је за ЛЗО издата декларација о усаглашености, да ли је ЛЗО означена прописаним знаком усаглашености, те да ли је обележена на начин који омогућава идентификацију производа.